

ข้อมูลประกอบการสนทนา ราชอาณาจักรภูฏาน

ระหว่าง

นายชัย ชิดชอบ
ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร

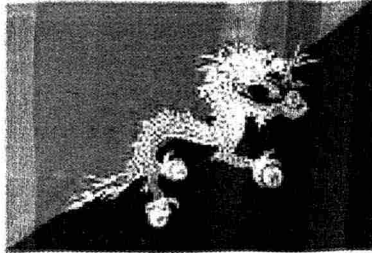
และ

นายโซนาม ดิงกา
รองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน

*****

วันจันทร์ที่ ๕ เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๓
ณ ห้องรับรอง ๒ อาคารรัฐสภา ๑

กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ
สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อมูลราชอาณาจักรภูฏาน
ระหว่าง
นายชัย ชิดชอบ
ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร
และ
นายไชนาม คิงกา
รองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน
วันจันทร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓
ณ ห้องรับรอง ๒ อาคารรัฐสภา ๑

นางสาวชญชนม์ นาทอง
เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๕
นางสาวกัลยา ดวงทอง
เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๔
กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ
สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ผู้จัดทำ
โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๕๐
โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๕๕

สารบัญ

เอกสารประกอบ	หน้า
๑. ประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนา.....	๑
๓. ชีวิตประวัติผู้มาเยือน	๕
๔. รัฐสภาราชอาณาจักรภูฏาน	๖
๕. รัฐสภาไทย	๘
๖. ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภาไทย-ราชอาณาจักรภูฏาน	๑๔
๘. ราชอาณาจักรภูฏาน	๑๕
๑๐. ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของราชอาณาจักรภูฏาน	๒๘
๑๑. ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย	๓๐

ประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนา

๑. ชีวประวัติผู้มาเยือน มีประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนา ดังนี้

[รายละเอียดอยู่ในเอกสารหน้า ๕]

- นายโซนาม คิงกา (Mr. Sonam Kinga) รองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน ปัจจุบันอายุ ๓๕ ปี
- ประวัติการศึกษา
  - จบการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรจากวิทยาลัยเลสเตอร์ บี. เพียร์สัน ณ เมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา
  - จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัย Sherubtse ณ เมืองกั๋งลุง ราชอาณาจักรภูฏาน
  - จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอาณาเขตศึกษา จากมหาวิทยาลัยเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น
- มีประสบการณ์การทำงานหลายด้าน อาทิ
  - ผู้อำนวยการสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งชาติ
  - เจ้าหน้าที่วิจัยอาวุโสประจำศูนย์ภูฏานศึกษา
  - เจ้าหน้าที่บริหารโครงการอาวุโสประจำองค์กร Save the Children US
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน และประธานคณะกรรมการกิจการสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน

๒. วัตถุประสงค์การเยือน

- นายโซนาม คิงกา (Mr. Sonam Kinga) รองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏานและคณะ เข้าเยี่ยมคารวะนายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ

๓. รัฐสภาไทย – รัฐสภาราชาอาณาจักรภูฏาน มีประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนา ดังนี้

[รายละเอียดอยู่ในเอกสารหน้า ๖ – ๑๓]

- รัฐสภาไทย เป็นระบบสองสภา (Bicameral)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ ๔๘๐ คน ปัจจุบันมีสมาชิก ๔๗๔ คน เป็นชาย ๔๑๑ คน หญิง ๖๓ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๕) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงแบบแบ่งเขต จำนวน ๔๐๐ คน และแบบสัดส่วน จำนวน ๘๐ คน การเลือกตั้งครั้งล่าสุดมีขึ้น เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๐ ประธานสภาผู้แทนราษฎรคนปัจจุบัน คือ นายชัย ชิดชอบ

สมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง จังหวัดละ ๑ คน รวม ๗๖ คน และมาจากการสรรหา จำนวน ๗๔ คน

- รัฐสภาราชาอาณาจักรภูฏาน เป็นระบบสองสภา (Bicameral)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรง มีจำนวนสมาชิก ๔๗ คน เป็นชาย ๔๑ คน หญิง ๔ คน (คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๑) สมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบผสมโดยการเลือกตั้งสองรอบ การเลือกตั้งครั้งล่าสุดมีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ประธานสภาผู้แทนราษฎร คนปัจจุบันคือ ลินโป จิกเม ชูลติม

สภาที่ปรึกษาแห่งชาติ มีจำนวนสมาชิก ๒๕ คน เป็นชาย ๑๕ คน หญิง ๖ คน (คิดเป็นร้อยละ ๒๔) โดยสมาชิก ๒๐ คน มาจากการเลือกตั้งและ ๕ คน พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง การเลือกตั้งครั้งล่าสุดมีขึ้น เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ และ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑ ประธานสภาที่ปรึกษาแห่งชาติ คนปัจจุบันคือ ลินโป นัมเก เพนโจ

อนึ่ง รัฐสภาราชาอาณาจักรภูฏานเปลี่ยนจากระบบสภาเดียวเป็นสองสภา ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภาไทย – ราชาอาณาจักรภูฏาน มีประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนา ดังนี้ [รายละเอียดอยู่ในเอกสารหน้า ๑๔]

- ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาไทยและรัฐสภาราชาอาณาจักรภูฏานอยู่ในระดับดี โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกัน ดังนี้

ฝ่ายภูฏาน

๑๐ – ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒

- ลินโป นัมเก เพน โจ ประธานสภาที่ปรึกษาแห่ง ราชาอาณาจักรภูฏานเดินทางเยือนไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย

๒๖ ตุลาคม – ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

- ลินโป จิกเม ชูลติม ประธานสภาผู้แทนราษฎรแห่ง ราชาอาณาจักรภูฏานเดินทางเยือนไทย

- สำหรับความสัมพันธ์ระดับพหุภาคี รัฐสภาของทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ในรูปการเป็นภาคีสมาชิกสหภาพรัฐสภา (Inter Parliamentary Union-IPU) และสมาคมรัฐสภาเอเชียเพื่อสันติภาพ (The Association of Asian Parliament for Peace-AAPP) ร่วมกัน ฉะนั้น การพบปะกันของสมาชิก รัฐสภาทั้งสองประเทศจึงมีขึ้นเป็นระยะเมื่อส่งคณะผู้แทนของตนเข้าร่วมประชุมกับองค์กรดังกล่าว

๕. ราชอาณาจักรภูฏาน มีประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนาดังนี้

[รายละเอียดอยู่ในเอกสารหน้า ๑๕ -๒๑]

- ราชอาณาจักรภูฏานตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของเทือกเขาหิมาลัย มีพื้นที่ ๓๘,๓๕๔ ตารางกิโลเมตร ไม่มีทางออกทะเล
- เมืองหลวง คือ กรุงทิมพู
- ปกครองโดยระบอบราชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขปกครองประเทศ ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก (His Majesty King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck) ทรงขึ้นครองราชย์เป็นสมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์วังชุก เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๙
- ภูฏานเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคงและมีดุลการชำระเงินดี แต่ภูฏานต้องพึ่งพิงเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ประมาณร้อยละ ๓๓ ของ GDP เศรษฐกิจของภูฏานยังคงมีความผูกพันกับอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ให้เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าและเงินกู้แก่ภูฏานอยู่มาก ขณะนี้ ภูฏานอยู่ระหว่างการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ด้วยความช่วยเหลือจากธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือจากตะวันตกและญี่ปุ่น
- รายได้สำคัญของภูฏานมาจากการส่งออกกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำไปขายให้แก่ อินเดีย ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๘ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๖) รัฐบาลภูฏานได้สร้างเขื่อนขึ้นใหม่อีก ๓ แห่งคือ เขื่อนคูริชชู (Kurichhu) เขื่อนบาโชชู (Bashochhu) และเขื่อนทาลา (Tala) ทำให้สามารถผลิตกระแสไฟฟ้ารวมกันได้เป็นปริมาณถึง ๑,๑๒๕.๘ เมกกะวัตต์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้สำหรับนำไปใช้พัฒนาประเทศต่อไป
- ภูฏานเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเก็บภาษีน้อยที่สุด รายได้จากการเรียกเก็บภาษีคิดเป็นเพียงร้อยละ ๐.๓ ของรายได้รัฐบาล และภาษีจากภาคธุรกิจคิดเป็นร้อยละ ๓ เท่านั้น ส่วนรายได้ที่เหลือเป็นรายได้จากการขายกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำให้แก่อินเดีย เงินปันผล ค่าภาคหลวง ภาษีสรรพสามิต และรายได้จากสาธารณูปโภค
- สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม ซิงเย วังชุก สมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๔ ทรงริเริ่มปรัชญาในการพัฒนาประเทศที่เรียกว่า ทฤษฎีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness – GNH) โดยความคิดดังกล่าวเน้นการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีความสุขและความพึงพอใจมากกว่าวัดการพัฒนาด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ
- แนวคิดนี้มีหลักสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ ๑) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ๒) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมวัฒนธรรม และ ๔) ธรรมรัฐ ซึ่งหลักการทั้ง ๔ ได้ถูกบรรจุอยู่ในนโยบายและแผนงานของรัฐบาลทุกด้าน

- ขณะนี้ภูฏานอยู่ภายใต้แผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๖) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการศึกษา สาธารณสุข การเกษตร โครงสร้างพื้นฐาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๖. **ความสัมพันธ์ไทย – ราชอาณาจักรภูฏาน** มีประเด็นที่น่าสนใจประกอบการสนทนาดังนี้

[รายละเอียดอยู่ในเอกสารหน้า ๒๑ – ๒๘]

- ไทยดำเนินความสัมพันธ์กับภูฏานในลักษณะประเทศผู้ให้และมิตรประเทศ โดยมีความช่วยเหลือด้าน วิชาการแก่ภูฏานเป็นกลไกหลักในการดำเนินความสัมพันธ์ ในขณะที่ภูฏานให้ความสำคัญเป็นพิเศษ กับไทยและชื่นชมความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของไทยและนำประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศของ ไทยไปปรับใช้ในการพัฒนาประเทศ ภูฏานให้การสนับสนุนไทยในเวทีระหว่างประเทศโดยดีเสมอมา
- ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับภูฏาน เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ความสัมพันธ์ โดยทั่วไปมีความใกล้ชิดในระดับราชวงศ์ รัฐบาลและประชาชน โดยมีปัจจัยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ได้แก่ การมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศาสนาพุทธ และไม่เคยตกเป็นอาณานิคม
- การเยือนระดับพระราชวงศ์ล่าสุด มีดังนี้
  - ฝ่ายไทย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ เยือน ภูฏาน ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐
  - ฝ่ายภูฏาน สมเด็จพระราชาธิบดี จิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก เสด็จฯ เยือนประเทศไทย เมื่อเดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๕
- ปัจจุบันสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงธากา (บังกลาเทศ) ดูแลประเทศภูฏานซึ่งเป็นเขตอาณา โดยมี นายเฉลิมพล ทันจิตต์ ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำภูฏาน (ถิ่นพำนัก ณ กรุงธากา) และมี กงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำกรุงทิมพู คือ Dasho Ugen Tshechup Dorji (ได้รับสัตยาบันตราตั้ง เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖)

ชีวประวัติ

นายโซนาม คิงกา

(Mr. Sonam Kinga)

รองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน

ชื่อ

นายโซนาม คิงกา (Mr. Sonam Kinga)

อายุ

ปัจจุบันอายุ ๓๕ ปี

ประวัติการศึกษา

- จบการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศียบัณฑิตนานาชาติจากวิทยาลัยเลสเตอร์ บี. เพียร์สัน ณ เมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา
- ระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัย Sherubtse ณ เมืองกังลุง ราชอาณาจักรภูฏาน
- ระดับปริญญาโท สาขาอาณาเขตศึกษา จากมหาวิทยาลัยเกียวโต ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น

ประสบการณ์การทำงาน

- ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีวิจัยและโทรทัศน์แห่งชาติ
- รับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การพิมพ์ กระทรวงศึกษาธิการ ราชอาณาจักรภูฏาน
- เจ้าหน้าที่วิจัยอาวุโสประจำศูนย์ภูฏานศึกษา
- เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่บริหาร โครงการอาวุโสประจำองค์กร Save the Children US
- บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Bhutan Observer
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน และ คณะกรรมการกิจการสภาที่ปรึกษา สภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน

*****

รัฐสภาราชอาณาจักรภูฏาน

ชื่อของรัฐสภา	รัฐสภาราชอาณาจักรภูฏาน (Parliament of Bhutan)
ระบบสภา	สองสภา (Bicameral)
สภาที่หนึ่ง	สมัชชาแห่งชาติ (Tshogdu / National Assembly)
จำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ	๔๗ คน
จำนวนสมาชิกปัจจุบัน	๔๗ คน เป็นชาย ๔๓ คน หญิง ๔ คน (คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๑)
ระบบการเลือกตั้ง	มาจากการเลือกตั้งโดยตรง สมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบผสม โดยการเลือกตั้งสองรอบ คือ รอบแรกประชาชนจะเลือกพรรคการเมืองจากนั้นในรอบที่สองพรรคการเมืองที่มีคะแนนสูงที่สุดอันดับที่ ๑ และอันดับที่ ๒ จะส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง
อายุของสภา	๕ ปี
การเลือกตั้งครั้งล่าสุด	๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)
ประธานสภา	นาย Jigme Tshultim
เลขาธิการสภา	นาย Nima Tshering
ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุด	

พรรคการเมือง	จำนวน (ที่นั่ง)
๑. Druk Phuensum Tshogpa (DPT)	๔๕
๒. People's Democratic Party (PDP)	๒
รวม	๔๗

คณะกรรมการ	มี ๑๔ คณะ คือ
	๑. คณะกรรมการการนิติบัญญัติ (Legislative committee)
	๒. คณะกรรมการการงบประมาณ (The Public Accounts Committee)
	๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ (Foreign Relations Committee)

๔. คณะกรรมการจริยธรรม (Ethics and Credentials Committee)

๕. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights Committee)

๖. คณะกรรมการวัฒนธรรม (ความสุขมวลรวมประชาชาติ) (Culture (GNH) Committee)

๗. คณะกรรมการแรงงานและการจ้างงาน (Labour & Employment Committee)

๘. คณะกรรมการเด็กและสตรี (Women & Shildren Committee)

๙. คณะกรรมการการพัฒนาธุรกิจเอกชน (Private Sector Development Committee)

๑๐. คณะกรรมการการแก้ไขปัญหาความยากจน (Poverty Reduction committee)

๑๑. คณะกรรมการการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ที่ดินและการวางผังเมือง (Environment, Land and Urban Development Committee)

๑๒. คณะกรรมการเยาวชนและกีฬา (Youth & Sports Committee)

๑๓. คณะกรรมการสื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Media & ICT Committee)

๑๔. คณะกรรมการการศึกษา (Education Development committee)

สภาที่สอง

จำนวนสมาชิกปัจจุบัน

อายุของสภา

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด

ประธานสภา

เลขาธิการสภา

สภาที่ปรึกษา (Gyelyong Tshogde/National Council)

๒๕ คน เป็นชาย ๑๕ คน หญิง ๖ คน (คิดเป็นร้อยละ ๒๔) โดยสมาชิก ๒๐ คนมาจากการเลือกตั้งและ ๕ คนมาจากการแต่งตั้ง ๕ ปี

๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) และ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)

นาย Namgye Penjore

นาย Tshewang Norbu

สมัยประชุม

- ในปีหนึ่งสมาชิกแห่งชาติมีสมัยประชุม ๒ สมัย อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดีสามารถเปิดการประชุมวิสามัญได้ในกรณีที่มีความจำเป็น
- ระยะเวลาของสมัยประชุมขึ้นอยู่กับญัตติและวาระการประชุม

คณะกรรมการ มี ๗ คณะ คือ

๑. คณะกรรมการการนิติบัญญัติ (Legislative Committee)
๒. คณะกรรมการการเศรษฐกิจ (Economic Affairs Committee)
๓. คณะกรรมการการสังคมและวัฒนธรรม(Social & Cultural Affairs Committee)
๔. คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environment & Natural Resource Committee)
๕. คณะกรรมการการต่างประเทศและความมั่นคง (International Relations & Security Committee)
๖. คณะกรรมการธรรมาภิบาล (Good Governance Committee)
๗. คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร (House Committee)

รัฐสภาไทย

<u>ชื่อของรัฐสภา</u>	รัฐสภา (Parliament)
<u>ระบบสภา</u>	สองสภา (Bicameral)
<u>สภาที่หนึ่ง</u>	สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives)
<u>จำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ</u>	๔๙๐ คน โดยสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง ๒ แบบ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๑. สมาชิก ๙๐ คน มาจากการเลือกตั้งในระบบสัดส่วน โดยแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด ให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๑๐ คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เพียงบัญชีเดียว ทั้งนี้พรรคการเมืองหนึ่ง จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้ง หรือจะส่งเพียงบางเขตเลือกตั้งก็ได้ ๒. สมาชิก ๔๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น
<u>จำนวนสมาชิกปัจจุบัน</u>	๔๙๕ คน เป็นชาย ๔๑๒ คน หญิง ๖๓ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๖)
<u>อายุของสภา</u>	๔ ปี
<u>การเลือกตั้งครั้งล่าสุด</u>	๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗)
<u>ประธานสภาผู้แทนราษฎร</u>	นายชัย ชิดชอบ
<u>รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑</u>	นายสามารถ แก้วมีชัย
<u>รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒</u>	พันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย
<u>เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</u>	นายพิฑูร พุ่มหิรัญ

ผลการเลือกตั้ง

พรรคการเมือง	จำนวนที่นั่งแบบสัดส่วน	จำนวนที่นั่งแบบแบ่งเขต	รวม
๑. พรรคพลังประชาชน	๓๔	๑๕๕	๒๓๓
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๓๓	๑๓๑	๑๖๔
๓. พรรคชาติไทย	๔	๓๐	๓๔
๔. พรรคเพื่อแผ่นดิน	๖	๑๗	๒๔
๕. พรรคสมัครพรรคไทย	-	๑๑	๑๑
๖. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	๑	๘	๙
๗. พรรคประชากรไทย	๑	๔	๕
รวม	๘๐	๔๐๐	๔๘๐

หมายเหตุ ๑. เป็นรายชื่อพรรคการเมืองและจำนวนที่นั่งตามผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

๒. เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคสมัครพรรคไทย

สัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง ภายหลังจากคำวินิจฉัยยุบพรรค

เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑

พรรคการเมือง	สมาชิกทั้งหมด	สมาชิกที่หยุดปฏิบัติหน้าที่	สมาชิกที่ปฏิบัติหน้าที่ได้
๑. พรรคเพื่อไทย	๑๘๕	-	๑๘๕
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๑๗๒	-	๑๗๒
๓. พรรคภูมิใจไทย	๓๒	-	๓๒
๔. พรรคเพื่อแผ่นดิน	๓๒	-	๓๒
๕. พรรคชาติไทยพัฒนา	๒๕	-	๒๕
๖. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	๙	-	๙
๗. พรรคประชากรไทย	๘	-	๘
๘. พรรคกิจสังคม	๕	-	๕
๙. พรรคมาตุภูมิ	๓	-	๓
รวม	๔๗๕	-	๔๗๕

ที่มา : กลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ สำนักงานบริหารงานกลาง (สถานะข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓)

สมัยประชุม

ในปีหนึ่งมีสมัยประชุม ๒ สมัยๆละ ๑๒๐ วัน
 สมัยประชุมสามัญทั่วไป : เริ่มวันที่ ๒๑ มกราคม
 สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ : เริ่มวันที่ ๑ สิงหาคม

คณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร มี ๓๕ คณะ คณะละ ๑๕ คน

๑. คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
๒. คณะกรรมการกิจการชายแดนไทย
๓. คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
๔. คณะกรรมการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และกองทุน
๕. คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ
๖. คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินแห่งชาติ
๗. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
๘. คณะกรรมการการคมนาคม
๙. คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ
๑๐. คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค
๑๑. คณะกรรมการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
๑๒. คณะกรรมการการต่างประเทศ
๑๓. คณะกรรมการการตำรวจ
๑๔. คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ
๑๕. คณะกรรมการการทหาร
๑๖. คณะกรรมการการท่องเที่ยวและกีฬา
๑๗. คณะกรรมการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๘. คณะกรรมการการปกครอง
๑๙. คณะกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่น
๒๐. คณะกรรมการการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด
๒๑. คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
๒๒. คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ
๒๓. คณะกรรมการการพลังงาน
๒๔. คณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒๕. คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ
๒๖. คณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา
๒๗. คณะกรรมการการแรงงาน

- ๒๘. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ๒๙. คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- ๓๐. คณะกรรมการการศึกษา
- ๓๑. คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม
- ๓๒. คณะกรรมการการสาธารณสุข
- ๓๓. คณะกรรมการส่งเสริมราคาผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม
- ๓๔. คณะกรรมการการสื่อสารและโทรคมนาคม
- ๓๕. คณะกรรมการการอุตสาหกรรม

สถานะข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒

<u>สภาที่สอง</u>	วุฒิสภา (Senate)
<u>จำนวนสมาชิก</u>	๑๕๐ คน มีที่มา ๒ แบบ ดังนี้ - มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยใช้เขตจังหวัด เป็นเขตเลือกตั้ง แต่ละจังหวัดจะมีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน - มาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้น (๑๕๐ คน) หักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง
<u>อายุของสภา</u>	๖ ปี
<u>วันประกาศผลการสรรหา</u>	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)
<u>การเลือกตั้งครั้งล่าสุด</u>	๒ มีนาคม ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)
<u>ประธานวุฒิสภา</u>	นายประสพสุข บุญเดช
<u>รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๑</u>	นายนิคม ไวยรัชพานิช
<u>รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒</u>	รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ บุญทอง
<u>เลขาธิการวุฒิสภา</u>	นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช

คณะกรรมการสามัญวุฒิสภา มี ๒๗ คณะ

- ๑. คณะกรรมการการกสิกรรม
- ๒. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- ๓. คณะกรรมการการคมนาคม
- ๔. คณะกรรมการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
- ๕. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา
- ๖. คณะกรรมการการทหาร
- ๗. คณะกรรมการการท่องเที่ยว

๘. คณะกรรมการการปกครอง
๙. คณะกรรมการการพลังงาน
๑๐. คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองการมีส่วนร่วมของประชาชน
๑๑. คณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
๑๒. คณะกรรมการการยุติธรรมและการตำรวจ
๑๓. คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
๑๔. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารและโทรคมนาคม
๑๕. คณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม
๑๖. คณะกรรมการการศึกษา
๑๗. คณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา
๑๘. คณะกรรมการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญและติดตามการบริหารงบประมาณ
๑๙. คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๐. คณะกรรมการศึกษา ตรวจสอบเรื่องจรรยาบรรณ และเสริมสร้างธรรมาภิบาล
๒๑. คณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม
๒๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค
๒๓. คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา
๒๔. คณะกรรมการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
๒๕. กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๑
๒๖. กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๒
๒๗. คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา วุฒิสภา

ความสัมพันธ์ด้านรัฐสภาไทย-ราชอาณาจักรภูฏาน

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาไทยและรัฐสภาภูฏานอยู่ในระดับดี อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาเวลาที่ผ่านมาได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับรัฐสภา ดังนี้

ฝ่ายภูฏาน

- ๑๐ – ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ - ลินโป นัมเก เพนโจ ประธานสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรภูฏาน เดินทางเยือนไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐสภาไทย
- ๒๖ ตุลาคม – ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ - ลินโป จิกเม ชูลติม ประธานสภาผู้แทนราษฎรแห่งราชอาณาจักรภูฏานเดินทางเยือนไทย

สำหรับความสัมพันธ์ระดับพหุภาคี รัฐสภาของทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ในรูปการเป็นภาคีสมาชิกสหภาพรัฐสภา (Inter Parliamentary Union-IPU) และสมาคมรัฐสภาเอเชียเพื่อสันติภาพ (The Association of Asian Parliament for Peace-AAPP) ร่วมกัน ฉะนั้น การพบปะกันของสมาชิกรัฐสภาทั้งสองประเทศจึงมีขึ้นเป็นระยะเมื่อส่งคณะผู้แทนของตนเข้าร่วมประชุมกับองค์กรดังกล่าว ล่าสุด Dasho Zhamling Dorji รองประธานรัฐสภาภูฏานได้นำคณะผู้แทนรวม ๔ คน เดินทางเข้าร่วมการประชุม AAPP ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ ๑๕-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมาด้วย

ราชอาณาจักรภูฏาน
Kingdom of Bhutan

๑. ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง	ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของเทือกเขาหิมาลัย ทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ติดกับทิเบต ที่เหลือติดกับอินเดีย ไม่มีทางออกทะเล
พื้นที่	๓๘,๓๙๔ ตารางกิโลเมตร
เมืองหลวง	กรุงทิมพู (Thimphu)
เมืองสำคัญต่างๆ	เมืองพาโร (Paro) เป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติ เมืองพูนาคา (Punaka) เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นที่ตั้งของพระราชวังฤดูหนาว และเป็นที่ยอมรับสำหรับการเกษตร
ประชากร	๖๕๑,๑๔๑ คน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๒) ประกอบด้วย ๓ เชื้อชาติ ได้แก่ ๑) ชาชอฟ (Sharchops) ชนพื้นเมืองดั้งเดิม ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออก ๒) นาถ็อบ (Ngalops) ชนเชื้อสายทิเบต ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันตก และ ๓) โชซัม (Lhotshams) ชนเชื้อสายเนปาล ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคใต้
ศาสนา	ศาสนาพุทธมหายาน นิกายกายูบปา (Kagyupa) ซึ่งมีลามาเช่นเดียวกับทิเบต ร้อยละ ๗๕ (ส่วนใหญ่เป็นชนเชื้อชาติชาชอฟ และนาถ็อบ) และศาสนาฮินดู ร้อยละ ๒๕ (ส่วนใหญ่เป็นชนเชื้อชาติโชซัมทางภาคใต้ของประเทศ)
ภาษา	ซงข่า (Dzongkha) เป็นภาษาราชการ ภาษาอังกฤษใช้เป็นสื่อกลางในสถาบันการศึกษาและในการติดต่อธุรกิจ ภาษาทิเบตและภาษาเนปาลมีใช้ในบางพื้นที่
การศึกษา	อัตราการรู้หนังสือโดยรวม ร้อยละ ๔๗ อัตราการรู้หนังสือในเพศชาย ร้อยละ ๖๐ และเพศหญิงร้อยละ ๓๔
วันชาติ	๑๗ ธันวาคม (ปี พ.ศ. ๒๔๕๐ หรือ ปี ค.ศ. ๑๙๐๗) ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนา สมเด็จพระราชาธิบดี Ugyen Wangchuck ขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์องค์แรกของ ภูฏาน
ระบบการปกครอง	ประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ปัจจุบันคือสมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เกเซอร์ นัมเกล วังชุก (His Majesty King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck) ทรงขึ้นครองราชย์เป็นสมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์วังชุก เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๙

๒. ประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ในสมัยศตวรรษที่ ๑๗ นักบวช ชับดุง นาวัง นำเยล (Zhabdrung Ngawang Namgyal) ได้รวบรวมภูฏานให้เป็นปึกแผ่นและก่อตั้งเป็นประเทศขึ้น และในปี พ.ศ. ๒๑๕๔ นักบวชชับดุง ได้ริเริ่มการบริหารประเทศแบบสองระบบ คือ แยกเป็นฝ่ายฆราวาสและฝ่ายสงฆ์ ภูฏานใช้ระบบการปกครองดังกล่าวมาเป็นเวลากว่าสองศตวรรษ จนกระทั่ง เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๕๐ พระคณะที่ปรึกษาแห่งรัฐผู้ปกครองจากมณฑลต่าง ๆ ตลอดจนตัวแทนประชาชนได้มารวมตัวกันที่เมืองพูนาคา และทำการเลือกอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ให้ อูเก็น วังชุก (Ugyen Wangchuck) ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ปกครองเมืองตองซา (Trongsa) ขึ้นเป็นกษัตริย์องค์แรกของภูฏาน โดยดำรงตำแหน่งเป็นสมเด็จพระราชาธิบดีองค์แรกแห่งราชวงศ์วังชุก (Wangchuck) เนื่องจากคุณสมบัติที่โดดเด่นของพระองค์ตั้งแต่ครั้งยังทรงดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปกครองเมือง Trongsa ทรงมีลักษณะความเป็นผู้นำและเป็นที่เคารพศรัทธาและมีความตั้งพระทัยแน่วแน่ที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ราชวงศ์ Wangchuck ปกครองประเทศภูฏานมาจนถึงปัจจุบัน สมเด็จพระราชาธิบดีองค์ปัจจุบันคือ สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก

๓. สถานการณ์การเมืองภูฏาน

สามารถแบ่งรูปแบบการเมืองการปกครองของภูฏานออกเป็น ๓ ช่วง คือ

๑) สมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นทั้งประมุขของรัฐและหัวหน้ารัฐบาล (ปี พ.ศ. ๒๔๕๑ – ปี พ.ศ. ๒๕๔๐)

๒) สมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยมีหัวหน้ารัฐบาลและสภาคณะมนตรีบริหารประเทศ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ – ปี พ.ศ. ๒๕๕๑) สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม ซิงเย วังชุก (Jigme Singye Wangchuck) ทรงเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารราชการแผ่นดินให้มีหัวหน้ารัฐบาลและสภาคณะมนตรีขึ้นบริหารประเทศ ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของการเมืองภูฏาน เป็นการกระจายอำนาจการปกครองและลดการรวมศูนย์ไว้ที่พระมหากษัตริย์เพียงพระองค์เดียว และไม่ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาลอีกต่อไป

- นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้ารัฐบาลคือผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาคณะมนตรี (Chairman of the Council of Ministers) ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกสภาคณะมนตรี (เทียบเท่าคณะรัฐมนตรี) ซึ่งมีสมาชิกจำนวน ๑๐ คน และอยู่ในตำแหน่งวาระละ ๕ ปี โดยผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดลำดับ ๑ - ๕ จะสลับหมุนเวียนกันขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและประธานสภาคณะมนตรีวาระละ ๑ ปี

๓) การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ (ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑)

- เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม ซิงเก วังชุก (สมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๔) ได้ประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองของภูฏานจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ ทรงประกาศสละราชสมบัติให้แก่กกุฎราชกุมารจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาธิบดี

องค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์วังชุก ซึ่งเร็วขึ้นจากเดิม ๒ ปี เนื่องจากทรงเห็นว่าภูฏานอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านระบบการปกครองของประเทศจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกฎราชกุมารฯ จะต้องเรียนรู้ประสบการณ์ที่แท้จริงในการปกครองประเทศและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในฐานะพระประมุข

- การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองแบบค่อยเป็นค่อยไปของภูฏานนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากภูฏานจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมโลกและปัญหาท้าทายใหม่ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าชาวภูฏานไม่ค่อยเต็มใจที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเห็นว่า การปกครองแบบเดิมภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ประชาชนก็มีความสุขอยู่แล้ว แต่เมื่อพระราชราชธิเบศร์องค์ที่ ๔ ได้ออกมาชี้แจงว่าการเปลี่ยนแปลงในช่วงที่ประเทศสงบและประชาชนมีความสุข ย่อมจะได้ผลดีกว่าในช่วงที่ประเทศประสบปัญหา เนื่องจากจะได้มีเวลาปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ ชาวภูฏานจึงเริ่มยอมรับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้

- รัฐธรรมนูญฉบับแรก ภูฏานได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นปีที่ครบรอบ ๑๐๐ ปี ของการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของภูฏาน รัฐธรรมนูญกำหนดอำนาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ และอำนาจบริหารประเทศของคณะรัฐมนตรี โดยให้มีระบบรัฐสภาที่มี ๒ พรรคการเมืองสำคัญ

- การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ภูฏานได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกของประเทศจำนวน ๒๐ คน เพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีสมาชิกรวม ๒๕ คน (๒๐ คนมาจากการเลือกตั้งและอีก ๕ คนมาจากการแต่งตั้ง)

- เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ภูฏานได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกของประเทศ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของภูฏาน ส่งผลให้ระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของภูฏานที่มีมาเป็นเวลา ๑๐๐ ปีสิ้นสุดลง และเปลี่ยนเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ๗๕.๔ จากจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด ๑๑๘,๔๖๕ คน

- ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกของประเทศ ปรากฏว่า พรรค Bhutan United Party หรือชื่อในภาษาภูฏานว่า Druk Phuensum Tshogpa (DPT) นำโดย ลินเชน จิกเม วาย ทินเลย์ (Lyonchoen Jigmi Y. Thinley) ชนะการเลือกตั้งใน ๔๕ เขต (จากทั้งหมด ๔๗ เขต) ด้วยคะแนนเสียงเหนือพรรค People's Democratic Party (PDP) ส่งผลให้พรรค DPT ชนะการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด ได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล (แม้แต่ ลิน โป ซังเก เงดูป (Lyonpo Sangay Ngedup) ผู้นำพรรค PDP ก็มีได้รับเลือกตั้ง และพรรค PDP เป็นพรรคฝ่ายค้าน (ภูฏานมีพรรคการเมืองเพียง ๒ พรรคเท่านั้น)

- นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๑ ลินเชน จิกเม วาย ทินเลย์ ได้เข้าสาบานตนต่อสมเด็จพระราชาธิเบศร์องค์ที่ ๕ แห่งภูฏาน เพื่อรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนแรกของภูฏาน ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง

และต่อมา เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๑ คณะรัฐมนตรีภูฏานจำนวน ๑๐ คน ได้สาบานตนเข้ารับตำแหน่งเช่นกัน

- ลินเชน จิกเม วาย ทินเลย์ เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีมหาดไทยและวัฒนธรรม และรัฐมนตรีต่างประเทศของภูฏาน และเป็นข้าราชการที่มีชื่อเสียงและเป็นต้นแบบของชาวภูฏาน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีความสุขมวลรวมประชาชาติ หรือ Gross National Happiness (GNH) ของสมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๔ แห่งภูฏาน และเป็นแกนนำสำคัญในการเผยแพร่ทฤษฎี GNH โดยมีนโยบายที่จะนำหลัก GNH มาใช้ในการบริหารประเทศ
- รัฐบาลภูฏานได้จัดพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๕ และงานครบรอบ ๑๐๐ ปี ราชวงศ์วังชุก ระหว่างวันที่ ๖-๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

๔. นโยบายรัฐบาลชุดปัจจุบัน

- ภูฏานให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงภายใน และการปฏิรูปประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามแผนพัฒนาประเทศ (๕ ปี) ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๖) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการศึกษา สาธารณสุข การเกษตร โครงสร้างพื้นฐาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้ความสำคัญกับการขยายความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในทวีปเอเชียและการมีบทบาทในองค์การระหว่างประเทศในภูมิภาค อาทิ SAARC, BIMSTEC และ ACD

๕. นโยบายต่างประเทศ

- ภูฏานมีเป้าหมายในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ เพื่อรักษาบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศและส่งเสริมการพัฒนาประเทศ จากเป้าหมายดังกล่าวภูฏานได้ดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ โดยยึดหลักนโยบาย Utilitarian Engagement โดยเลือกที่จะมีความสัมพันธ์กับเพียงบางประเทศที่ภูฏานเห็นว่ามี ความสำคัญ และให้ประโยชน์สูงสุดแก่ชาวภูฏาน ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการตั้งสถานทูตประจำในประเทศเหล่านี้ ได้แก่ อินเดีย บังกลาเทศ ภูเวต เบลเยียม และไทย และมีคณะทูตถาวรฯ ประจำองค์การสหประชาชาติ ที่นครเจนีวา และนครนิวยอร์ก ล่าสุดภูฏานเปิดสถานกงสุลใหญ่ที่เมืองกัลกัตตาเพิ่มขึ้นอีก ๑ แห่ง
- ความสัมพันธ์กับอินเดีย ในอดีตภูฏานให้ความสำคัญกับอินเดียสูงสุด นโยบายต่างประเทศของภูฏาน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสนธิสัญญาคาร์จีลิง (Darjeeling) หรือสนธิสัญญามิตรภาพอินเดีย-ภูฏาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ซึ่งระบุว่า อินเดียจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของภูฏาน แต่ภูฏานยินยอมที่จะได้รับการชี้แจงจากอินเดียในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ทั้งนี้ในทางปฏิบัติ อินเดียพยายามผูกขาดภูฏานทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นภูฏานจึงต้องการเพิ่มความสัมพันธ์ไปยังประเทศอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เพื่อลดอิทธิพลของอินเดียต่อภูฏานลง และเมื่อวันที่

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ได้ทรงลงนามในสนธิสัญญา มิตรภาพอินเดีย-ภูฏาน ฉบับใหม่ ทำให้ภูฏานมีอิสระจากอินเดียมากขึ้นในการดำเนินนโยบายการ ต่างประเทศ

- ความสัมพันธ์กับจีน ภูฏานได้ดำเนินความสัมพันธ์ในลักษณะระแวงระวังกับจีน เนื่องจากจีน เป็นประเทศมหาอำนาจขนาดใหญ่ที่มีพรมแดนติดกัน ทั้งนี้ ภูฏานได้ใช้นโยบายที่เรียกว่า Conflict Control and Preventive Diplomacy กับจีน เพื่อป้องกันความขัดแย้งระหว่างกัน จีนและภูฏานมีกลไกการ ทหารีระดับกระทรวงต่างประเทศของทั้ง ๒ ประเทศเป็นประจำทุกปี

- ความสัมพันธ์กับเนปาล ปัญหาผู้อพยพภูฏานในเนปาลนับเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยกลุ่มผู้อพยพซึ่ง มีอยู่กว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน อาศัยอยู่ตามชายแดนเนปาลและภูฏาน ในค่ายผู้อพยพจำนวน ๘ แห่ง ทั้งสอง ประเทศได้เจรจากันในเดือนตุลาคม ๒๕๔๖ สามารถตกลงกันได้ ในบางประเด็น คือ ผู้อพยพจำนวนกว่า ร้อยละ ๗๐ ในค่ายลี้ภัยสามารถเดินทางกลับภูฏานได้ แต่ผู้อพยพเหล่านี้อ้างว่าได้เดินทางออกจากภูฏาน เป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปีแล้ว เนื่องจากรัฐบาลของภูฏาน (ในขณะนั้น) ซึ่งประกอบด้วยชนเผ่า Drukpa ได้ขับไล่ชนกลุ่มน้อยชาว Lothsampa ออกจากประเทศ โดยอ้างว่าเป็นพวกเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

- ความสัมพันธ์พหุภาคี ภูฏานให้ความสำคัญกับองค์การสหประชาชาติ (United Nations) โดยเห็นว่าการเข้าเป็นสมาชิก UN (กันยายน ๒๕๑๔) ทำให้ภูฏานมีความสัมพันธ์กับนานาประเทศและองค์การ ระหว่างประเทศได้โดยมีต้องมีการจัดตั้งสถานทูตในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งทำให้สามารถใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งยังสามารถเรียนรู้ประสบการณ์ของประเทศต่างๆ โดยผ่านการช่วยเหลือจากนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศในเรื่องที่เป็นความต้องการ ของภูฏานได้ด้วย โดยเฉพาะในด้านของการพัฒนา

- ภูฏานยังเป็นสมาชิกองค์การไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด Non-Aligned Movement (NAM) เพื่อเป็นการประกาศ จุดยืนด้านความเป็นกลาง และเพื่อรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติไว้ สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาค เอเชียใต้ South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) และ Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) และ Asia Cooperation Dialogue (ACD) เพื่อขยายบทบาทและความร่วมมือของภูฏานในทวีปเอเชียให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในกรอบความร่วมมือ BIMSTEC ภูฏานเข้าเป็นประเทศนำ (lead country) ในสาขาความร่วมมือด้านวัฒนธรรม

๖. สภาพเศรษฐกิจของภูฏาน

- ภาคเกษตร ประชากรร้อยละ ๕๐ มีอาชีพทางการเกษตรและป่าไม้ โดยการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ในหุบเขา เศรษฐกิจของภูฏานขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรและป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒ ของ GDP โดยสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ส้ม แอปเปิ้ล กล้วยพืช และผลิตภัณฑ์จากนม

- ภาคอุตสาหกรรม มีขนาดเล็กมาก มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนน้อย และมีเทคโนโลยีค่อนข้าง ล้าหลัง อุตสาหกรรมที่สำคัญของภูฏาน ได้แก่ ซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลไม้แปรรูป เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

และแคลเซียมคาร์ไบด์ อย่างไรก็ตาม ภาควิทยาศาสตร์และบริการของภูฏานมีการเติบโตมากขึ้นกว่าภาคการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ภาคอุตสาหกรรมมีการเติบโตร้อยละ ๑๐.๕ และภาคบริการมีการเติบโตร้อยละ ๕.๗ ในขณะที่ภาคการเกษตรมีการเติบโตร้อยละ ๒.๕ ส่วนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ในประเทศดำเนินไปค่อนข้างช้า และแทบทั้งหมดต้องอาศัยแรงงานที่อพยพมาจากอินเดีย

- ภูฏานเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคงและมีดุลการชำระเงินดีแต่ภูฏานต้องพึ่งพิงเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ประมาณร้อยละ ๓๓ ของ GDP เศรษฐกิจของภูฏานยังคงมีความผูกพันกับอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ให้เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าและเงินกู้แก่ภูฏานอยู่มากขณะนี้ ภูฏานอยู่ระหว่างการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ด้วยความช่วยเหลือจากธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือจากตะวันตกและญี่ปุ่น
- รายได้สำคัญของภูฏานมาจากการส่งออกกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำไปขายให้แก่ อินเดีย ในช่วงแผนพัฒนา (๕ ปี) ฉบับที่ ๘ (๒๕๔๑-๒๕๔๖) รัฐบาลภูฏานได้สร้างเขื่อนขึ้นใหม่อีก ๓ แห่งคือ เขื่อนคูริชชู (Kurichhu) เขื่อนบาโชชู (Bashochhu) และเขื่อนทาลา (Tala) ทำให้สามารถผลิตกระแสไฟฟ้ารวมกันได้เป็นปริมาณถึง ๑,๑๒๕.๘ เมกะวัตต์ ซึ่งจะช่วยให้รายได้สำหรับนำไปใช้พัฒนาประเทศต่อไป
- ภูฏานเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเก็บภาษีน้อยที่สุด รายได้จากการเรียกเก็บภาษีคิดเป็นเพียงร้อยละ ๐.๓ ของรายได้รัฐบาล และภาษีจากภาคธุรกิจคิดเป็นร้อยละ ๓ เท่านั้น ส่วนรายได้ที่เหลือเป็นรายได้จากการขายกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำให้แก่อินเดีย เงินปันผล ค่าภาคหลวง ภาษีสรรพสามิต และรายได้จากสาธารณูปโภค
- ขณะนี้ภูฏานอยู่ภายใต้แผนพัฒนาประเทศ (๕ ปี) ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๖) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการศึกษา สาธารณสุข การเกษตร โครงสร้างพื้นฐาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๗. สภาพสังคมของภูฏาน

- สังคมของภูฏานเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เรียบง่าย ประชาชนดำเนินชีวิตตามวิถีทางพุทธศาสนานิกายมหายาน และยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมาช้านาน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งนั้นมาจากพระราชาโยบายของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม ซิงเย วังชุก (สมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ ๔) พระราชาบิดาของสมเด็จพระราชาธิบดีองค์ปัจจุบันที่ต้องการให้ภูฏานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของตนไว้ เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนภูฏานใส่ชุดประจำชาติ การอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น และสถาปัตยกรรมแบบภูฏาน ทั้งนี้ แม้จะมีนโยบายเปิดประเทศแต่ภูฏานก็สามารถอนุรักษ์จารีตทางสังคมไว้ได้
- สถาบันกษัตริย์ยังคงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวภูฏาน โดยเฉพาะสมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม ซิงเย วังชุก เป็นที่เคารพรักของประชาชนมาก เพราะนอกจากจะเป็นกษัตริย์นักพัฒนาแล้วความเป็นกันเองของพระองค์ในการเสด็จเยี่ยมราษฎรและการเข้าถึงประชาชน ทำให้พระองค์ทรงเป็น “กษัตริย์ของประชาชน” อาจกล่าวได้ว่าพระองค์ทรงเป็นบุคคลสำคัญในการเปลี่ยนแปลงภูฏานให้เป็นสังคมสมัยใหม่แบบ

ค่อยเป็นค่อยไป โดยทรงใช้หลัก “ความสุขมวลรวมประชาชาติ” (Gross National Happiness – GNH) แทนการวัดการพัฒนาจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

๘. ทฤษฎีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness – GNH)

- สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม ซิงเย วังชุก ทรงริเริ่มปรัชญาในการพัฒนาประเทศที่เรียกว่า “ความสุขมวลรวมประชาชาติ” โดยความคิดดังกล่าวเน้นการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีความสุขและความพึงพอใจมากกว่าวัดการพัฒนาด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ทั้งนี้ พระองค์ได้ข้อสรุปจากบทเรียนความผิดพลาดในการพัฒนาของโลกในรอบ ๕๐ ปีที่ผ่านมา และเห็นว่าประเทศจำนวนมากเข้าใจว่าการพัฒนา คือ การแสวงหาความสำเร็จทางวัตถุเพียงอย่างเดียว ซึ่งประเทศเหล่านี้ได้แลกความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจกับการสูญเสียวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่ดีทางธรรมชาติ และเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งหลายประเทศได้พิสูจน์แล้วว่าประชาชนไม่ได้มีความสุขที่แท้จริง
- อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีความสุขมวลรวมประชาชาติก็ได้ปฏิบัติการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่การพัฒนาในด้านต่างๆ จะต้องสมดุลกัน โดยรัฐบาลภูฏานได้พยายามสร้างสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้ประชาชนสามารถแสวงหาและได้รับความสุขโดยยึดหลักแนวคิดดังกล่าวเป็นพื้นฐานเพื่อให้สามารถรับมือกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อสิ่งท้าทายของโลก โดยมีหลักสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ ๑) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ๒) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมวัฒนธรรม และ ๔) ธรรมรัฐ ซึ่งหลักการทั้ง ๔ ได้ถูกบรรจุอยู่ในนโยบายและแผนงานของรัฐบาลทุกด้าน
- ในทางปฏิบัติ ภูฏานได้บรรจุแนวคิดนี้ให้อยู่ในแผนพัฒนาสามารถแสวงหาและได้รับความสุขโดยยึดหลักแนวคิดดังกล่าวเป็นพื้นฐานเพื่อให้สามารถรับมือกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อสิ่งท้าทายของโลก โดยมีหลักสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ ๑) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ๒) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓) การส่งเสริมวัฒนธรรม และ ๔) ธรรมรัฐ ซึ่งหลักการนี้ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาประเทศระยะ ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ (แผนพัฒนาประเทศ (๕ ปี) ฉบับที่ ๑ เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔) โดยเน้นการพัฒนาในทุกสาขาของสังคมอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญด้านสาธารณสุข การศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน การขจัดปัญหาสังคมและความยากจน พร้อมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยทั้งหมดจะดำรงอยู่ด้วยกันในลักษณะกลมกลืนตามหลักพุทธศาสนาหายาน

๘. ความสัมพันธ์ไทยและภูฏาน

๘.๑ ททั่วไป

- ไทยดำเนินความสัมพันธ์กับภูฏานในลักษณะประเทศผู้ให้และมิตรประเทศ โดยมีความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ภูฏานเป็นกลไกหลักในการดำเนินความสัมพันธ์ ในขณะที่ภูฏานให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

กับไทยและชื่นชมความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของไทยและนำประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศของไทยไปปรับใช้ในการพัฒนาประเทศ ภูฏานให้การสนับสนุนไทยในเวทีระหว่างประเทศโดยดีเสมอมา

- ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับภูฏาน เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ความสัมพันธ์โดยทั่วไปมีความใกล้ชิดในระดับราชวงศ์ รัฐบาลและประชาชน โดยมีปัจจัยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้แก่การมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศาสนาพุทธ และไม่เคยตกเป็นอาณานิคม
- ปัจจุบันสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงธากา (บังกลาเทศ) ดูแลประเทศภูฏานซึ่งเป็นเขตอาณา โดยมีนายเฉลิมพล ทันจิตต์ ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำภูฏาน (ถิ่นพำนัก ณ กรุงธากา) และมีกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำกรุงทิมพู คือ Dasho Ugen Tshechup Dorji (ได้รับสัตยาบันตราตั้งเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖)
- ไทยเป็นจุดหมายเดินทางที่สำคัญสำหรับชาวภูฏานที่มีฐานะดี รวมถึงสมาชิกราชวงศ์ของภูฏานที่เดินทางมาเพื่อใช้จ่ายใช้สอย และรับบริการต่าง ๆ ในไทยโดยเฉพาะการรักษาพยาบาลเนื่องจากสายการบิน Druk Air มีเส้นทางการบินมาไทยทุกวัน ขณะเดียวกัน มีนักศึกษาชาวภูฏานศึกษาในระดับปริญญาตรี/โท ในไทยเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการศึกษาในประเทศตะวันตก รวมทั้งยังมีทุนการศึกษาที่ไทยให้การสนับสนุนเป็นจำนวนมาก
- ในอดีตมีการเยือนภูฏานของพระราชวงศ์ของไทย ๓ ครั้ง คือ

ฝ่ายไทย

ระดับราชวงศ์

พฤษภาคม ๒๕๓๑	- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จฯ เยือนภูฏาน
มิถุนายน ๒๕๓๔	- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เยือนภูฏาน
๑๙-๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๐	- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ เยือนภูฏาน ตามคำเชิญของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก เพื่อทรงบรรยายในการอบรมหลักสูตร “Environment Toxicology, Pollution Control and Management” และเพื่อเป็นการเริ่มต้นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์และฝ่ายภูฏาน

ฝ่ายภูฏาน

ระดับราชวงศ์

มิถุนายน ๒๕๔๕	- สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก (ขณะดำรงพระยศมกุฎราชกุมาร) เสด็จฯ เยือนไทย ทรงร่วมพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี และงานมหกรรมพืชสวนโลก

พฤษภาคม ๒๕๕๕

- สมเด็จพระราชาธิบดีจิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ทรงรับ
ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยรังสิต

- เรื่องที่ภูฏานให้ความสำคัญในขณะนี้ คือ โครงการ Dharma Project ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระราชาธิบดีฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อบูรณะรักษางานศิลปะและถาวรวัตถุทางพุทธศาสนาของภูฏาน สร้างพระพุทธรูป ฟันฟูช่างฝีมือภูฏาน และเป็นการสร้างงานให้ประชาชน จึงประสงค์จะขอให้ไทยพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งโรงหล่อพระพุทธรูปและการฝึกอบรมช่างฝีมือขึ้นที่ภูฏาน เพื่อให้ช่างฝีมือชาวภูฏานมีความเชี่ยวชาญด้านการหล่อพระพุทธรูปสำริด สามารถหล่อได้เองและถ่ายทอดความรู้ให้ช่างฝีมือรุ่นต่อไปได้ และจะให้มีการดำเนินโครงการ Dharma Project ในลักษณะของความร่วมมือระหว่างโครงการหลวงของสองประเทศ (Two Kings' Project) ต่อไปในอนาคต โดย ลิน โป ชางกับ ดอร์จี (Lyonpo Chenkyab Dorji) ประธานสภาองคมนตรีภูฏาน ได้ยกเรื่องนี้ขึ้นหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในระหว่างการเยือนไทย เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๒
- สองฝ่ายได้ลงนามในความตกลง/บันทึกความเข้าใจ/พิธีสาร รวม ๖ ฉบับ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๒) ความตกลงที่สำคัญ ได้แก่ ความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับหนังสือเดินทางทูตและราชการ และ ความตกลงว่าด้วยการขอความร่วมมือที่ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งรวมความร่วมมือสาขาต่าง ๆ ระหว่างไทยและภูฏานมาไว้ภายใต้ความตกลงเดียวกัน เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ภูฏานเป็นประโยชน์สูงสุดและไม่เกิดการซ้ำซ้อน

๕.๒ การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการของไทย

- ไทยได้ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ภูฏานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ เช่น การแพทย์ สาธารณสุข การศึกษา การท่องเที่ยว การเกษตร และการพัฒนาชนบท เพื่อให้ภูฏานซึ่งเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาน้อยที่สุด (LDC) สามารถยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรให้ดีขึ้น
- สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Thailand International Development Cooperation Agency-TICA) เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ให้ทุนการศึกษา/ฝึกอบรมและดูงานแก่ภูฏานในด้านต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ ไทยได้ประกาศการให้ทุนศึกษา และฝึกอบรม ในสาขาต่างๆ ตามความต้องการของภูฏาน และสอดคล้องกับศักยภาพของไทย จำนวน ๑๘๑ ทุน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ตามความจำเป็น เช่น วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญ และอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูฏาน ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือของไทยแบ่งออกเป็น

๑) ความร่วมมือภายใต้โครงการ Capacity Development ให้แก่ Royal University of Bhutan เพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการวิจัยด้านการเกษตร การพัฒนาชนบท และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ Gross National Happiness ระยะเวลาดำเนินงาน ๓ ปี พ.ศ. (๒๕๕๑ – ๒๕๕๓) วงเงินงบประมาณ ๓๐ ล้านบาท

๒) การจัดหลักสูตรตามความต้องการของภูฏาน อาทิ การฝึกอบรมด้านพิธีการทูต ให้เจ้าหน้าที่จากกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศภูฏาน การศึกษา/งานด้านรัฐสภา การตรา กฎหมาย และการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยให้เจ้าหน้าที่จาก Royal Advisory Council จำนวน ๓ คน

๓) ทุนฝึกอบรมนานาชาติประจำปี (AITC) ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ไทยให้ทุนภูฏาน ๒๔ ทุนจากจำนวน ๒๗ หลักสูตร

๔) ทุนศึกษาปริญญาโทนานาชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ไทยให้ทุนภูฏาน ๖ ทุน

๕) ทุนไตรภาคีร่วมกับแหล่งผู้ให้อื่น ๆ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ อนุมัติทุนให้ภูฏาน จำนวน ๖ ทุน (JICA ๓ ทุน UNICEF ๑ ทุน และ CPS ๒ ทุน)

๖) การจัดส่งอาสาสมัครไทยไปปฏิบัติงาน (Friends from Thailand) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม ความสัมพันธ์ในระดับประชาชนของไทยและภูฏาน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลของไทย โดยอาสาสมัครรุ่นแรกจำนวน ๔ คน ได้เดินทางไปปฏิบัติงานแล้วเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นระยะเวลา คนละ ๑ ปี ใน ๔ สาขา คือ Product Development (Handicraft), IT (WebDesign/Networking), Hotel Architect, และ Programme Officer (HIV/AIDS)

- แนวทางการดำเนินงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ คือการให้ทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ต่อไป พร้อมทั้ง กำหนดเป้าหมายการให้ความร่วมมือที่ชัดเจน ในลักษณะ Programme Approach ร่วมกับหน่วยงานไทย อื่น ๆ ที่มีศักยภาพ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือในลักษณะ Institutional Linkage ระหว่าง หน่วยงานของ ๒ ประเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากร และองค์กรของภูฏาน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การให้ทุน ศึกษา/ฝึกอบรม การส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัครไปปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของ การให้ความร่วมมือของหน่วยงานไทยแก่ภูฏาน

๘.๓ การค้าระหว่างไทยและภูฏาน

- ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (มกราคม-พฤศจิกายน) ไทยส่งสินค้าออกไปภูฏาน ๖.๒๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ นำเข้าสินค้าจากภูฏาน ๐.๑๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ไทยได้ดุลการค้าภูฏาน ๖.๑๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้า ที่ไทยส่งออกไปภูฏาน ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารในครัวและบ้านเรือน ซุปและอาหารปรุงแต่ง และเฟอร์นิเจอร์และ ชิ้นส่วน ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากภูฏาน ได้แก่ ผัก ผลไม้ และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ เครื่องใช้ เบ็ดเตล็ด ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม ส่วนประกอบและอุปกรณ์รถยนต์

- อุปสรรคการค้าที่สำคัญ คือ การขนส่งสินค้าไปภูฏานถูกจำกัดเพียง ๒ ทาง ได้แก่ ทางอากาศโดย สายการบิน Druk Air ซึ่งมีขนาดเล็กและมีค่าขนระวางสูง และทางเรือ ซึ่งส่วนใหญ่จะผ่านท่าเรือที่เมือง กัลกัตตาของอินเดียและลำเลียงต่อ โดยทางบกผ่านด่านเมือง Phuentshchling ซึ่งเป็นเมืองสำคัญทางการค้า และตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภูฏานติดกับชายแดนอินเดีย นอกจากนั้น ภูฏานมีความผูกพันทางการค้าอย่าง แน่นแฟ้นกับอินเดีย การเจาะตลาดภูฏานที่มีขนาดเล็กจึงทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม สินค้าไทยเริ่มเป็นที่นิยม ของชาวภูฏานขึ้นตามลำดับ เนื่องจากคุณภาพของสินค้าดีกว่าสินค้าของอินเดียและราคาไม่แพง

๘.๔ การลงทุน

- ปัจจุบันไทยและภูฏานยังไม่มีการลงทุนระหว่างกัน แต่ภูฏานมีศักยภาพที่นักท่องเที่ยวไทยสามารถไปลงทุนได้ใน ๒ สาขา คือ การก่อสร้างและการท่องเที่ยว ภูฏานเพิ่งเปิดประเทศและเริ่มมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจแบบสมัยใหม่เพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ภูฏานยังคงต้องการโครงสร้างพื้นฐานอีกมาก อาทิ ถนน และสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งในอนาคตไทยสามารถเข้าไปร่วมพัฒนาด้านนี้ได้ เช่น การสร้างถนน การสร้างที่ทำการของรัฐและเอกชน เป็นต้น

- ภูฏานนับว่ามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่มาก เนื่องจากเป็นประเทศที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ ซึ่งได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี จึงเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกาที่นิยมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ (Ecotourism) ทำให้มีโอกาสนักธุรกิจไทยที่จะเข้าไปลงทุนในธุรกิจโรงแรม ที่พักตากอากาศขนาดกลาง ธุรกิจสปา และร้านอาหารไทย เพื่อบริการนักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลภูฏานยังมีนโยบายจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

มูลค่าการค้า	ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (เดือนมกราคม – พฤศจิกายน) มูลค่าการค้าเท่ากับ ๖.๔๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
มูลค่าการส่งออก	ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (เดือนมกราคม-พฤศจิกายน) มีมูลค่าการค้าเท่ากับ ๖.๒๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
มูลค่าการนำเข้า	ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (มกราคม – พฤศจิกายน) มีมูลค่าการค้ากับภูฏาน มูลค่า ๐.๑๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากภูฏาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (เดือนมกราคม-พฤศจิกายน) ๕ อันดับแรก ได้แก่

- ๑) ผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้
- ๒) เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด
- ๓) ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก
- ๔) ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม
- ๕) ส่วนประกอบและอุปกรณ์รถยนต์

สินค้าที่ไทยส่งออกไปภูฏาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (เดือนมกราคม-พฤศจิกายน) ๕ อันดับแรก ได้แก่

- ๑) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักร
- ๒) รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ
- ๓) เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารในครัวและบ้านเรือน
- ๔) ชูบและอาหารปรุงแต่ง
- ๕) เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน

๑๐. ความตกลงที่สำคัญๆ กับไทย

๑๐.๑ กระทรวงสาธารณสุขไทยและภูฏานได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาด้านสุขอนามัยระหว่างกัน เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๓๐

๑๐.๒ ไทยและภูฏานได้จัดทำความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างกัน เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๓๖

๑๐.๓ ไทยและภูฏานได้จัดทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างกัน เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๕

๑๐.๔ ไทยและภูฏานได้จัดทำความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับหนังสือเดินทางทูตและราชการ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗

๑๐.๕ ไทยและภูฏานได้จัดทำความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือที่ครอบคลุมทุกด้าน เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗

๑๐.๖ ไทยและภูฏานได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรม เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๘

๑๐.๗ ไทยและภูฏานได้ลงนามพิธีสารเพิ่มเติมความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือที่ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อเพิ่มความร่วมมือด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของถนน มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๑

๑๑. การเยือนที่สำคัญ

๑๑.๑ ฝ่ายไทย

พระราชวงศ์

พฤษภาคม ๒๕๓๑ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จฯ เยือนภูฏาน

มิถุนายน ๒๕๓๔ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เยือนภูฏาน

๑๘-๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ เยือนภูฏาน

รัฐบาล

พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ร.ต. ประพาส ลิมปะพันธุ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เดินทางไปเยือนภูฏานเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต

กันยายน ๒๕๔๗ นายสรจักร เกษมสุวรรณ ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เดินทางไปเยือนภูฏาน

๔ - ๕ มิถุนายน ๒๕๔๘ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เดินทางไปเยือนภูฏานอย่างเป็นทางการ

- ๘ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๐ นายแพทย์มงคล ณ สงขลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เดินทางไป
เยือนภูฏาน
- ๒๕-๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ นายอภัย จันทนจุลกะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เดินทางไปเยือนภูฏาน

๑๑.๒ ฝ่ายภูฏาน

พระราชวงศ์

- มีนาคม ๒๕๔๖ สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งภูฏาน จิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก เสด็จฯ เยือน
ประเทศไทยเป็นการส่วนพระองค์เพื่อทอดพระเนตรโครงการหลวงที่จังหวัด
เชียงใหม่ (เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระยศมกุฎราชกุมาร)
- ๑๑-๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งภูฏาน จิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก เสด็จฯ เยือน
ประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อทรงร่วมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
(เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระยศมกุฎราชกุมาร)
- ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งภูฏาน จิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก เสด็จฯ เยือนงาน
พืชสวนโลก จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งภูฏาน จิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก รับพระราชทาน
เลี้ยงพระกระยาหารค่ำจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี
- ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งภูฏาน จิกเม เคเซอร์ นัมเกล วังชุก เข้าร่วมพิธีถวาย
ปริญญาคุณวุฒิปรัชญาบัณฑิตศึกษาศาสตร์สาขาปรัชญา การเมืองและเศรษฐศาสตร์ ของ
มหาวิทยาลัยรังสิต (เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระยศมกุฎราชกุมาร)

รัฐบาล

- กรกฎาคม ๒๕๓๒ ลินโป ดาवा เซอริง (Lyonpo Dawa Tsering) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศภูฏานเดินทางมาเยือนประเทศไทย
- กรกฎาคม ๒๕๔๑ ลินโป จิกเม โยวเซอ ทินเลย์ (Lyonpo Jigmi Yoeser Thinley) นายกรัฐมนตรี
เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของกระทรวง
การต่างประเทศ
- พฤษภาคม ๒๕๔๔ ลินโป จิกเม โยวเซอ ทินเลย์ (Lyonpo Jigmi Yoeser Thinley) รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของกระทรวงการต่างประเทศและได้รับ
พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นำคณะเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระ-
เจ้าอยู่หัว

- ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ลินโป่ จิกเม โยวเซอ ทินเลย์ (Lyonpo Jigmi Yoeser Thinley) นายกรัฐมนตรี
๒๕-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ลินโป่ กานดู วังชุก (Lyonpo Khandu Wangchuck) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศเดินทางมาเยือนประเทศไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอด
BIMSTEC ครั้งที่ ๑ ที่กรุงเทพฯ
- ๑๖ - ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ลินโป่ วังดี นอร์บู (Lyonpo Wangdi Norbu) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
เดินทางมาเยือนประเทศไทยเพื่อเชิญผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุม RTM for
Bhutan รอบที่ ๕ ณ นครเจนีวา
- ๒๕-๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ลินโป่ คินซาง ดอร์จี (Lyonpo Kinzang Dorji) รักษาการนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง Works and Human Settlement เดินทางมาเยือน
ประเทศไทยในฐานะแขกของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ เพื่อกล่าวเปิดการประชุม The ๓rd International Conference on Gross
National Happiness ที่กรุงเทพฯ
- ๔ - ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๐ ดาโช เพนโจ (Dasho Penjore) เลขาธิการพระราชวัง เดินทางมาเยือน
ประเทศไทยในฐานะแขกของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงธากา เพื่อเยี่ยมชมและ
ดูงานโครงการหลวงต่างๆ
- ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ลินเชน จิกเม วาย ทินเลย์ (Lyonchoen Jigmi Y. Thinley) นายกรัฐมนตรี
เข้าถวายพวงมาลาหน้าพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ระหว่างการแวะพักเปลี่ยนเครื่องบินที่ไทย
เพื่อเดินทางไปร่วมการประชุมสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติ
- ๒๒ เมษายน - ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ลินโป่ ชางกัป ดอร์จี (Lyonpo Chenkyab Dorji) ประธานสภาองคมนตรี
เดินทางมาเยือนประเทศไทยเพื่อเข้าเยี่ยมคารวะ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เข้าเฝ้าหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี และเยี่ยมชม
โครงการหลวงที่จังหวัดเชียงใหม่ และเข้าพบหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ

ปรับปรุงข้อมูลจากกระทรวงการต่างประเทศ

๒๙
ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของราชอาณาจักรภูฏาน

พื้นที่	๓๘,๓๕๔ ตารางกิโลเมตร พื้นดิน ๓๘,๓๕๔ ตารางกิโลเมตร (ไม่มีพื้นน้ำ)
ประชากร (กรกฎาคม ๒๕๕๒)	๖๕๑,๑๔๑ คน
อัตราการเพิ่มของประชากร (พ.ศ. ๒๕๕๒)	ร้อยละ ๑.๒๖๗
อัตราการเกิด (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๒๐.๐๗ คน ต่อ ๑,๐๐๐ คน
อัตราการตาย (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๗.๓๕ คน ต่อ ๑,๐๐๐ คน
อัตราการรู้หนังสือ (พ.ศ. ๒๕๔๖)	ร้อยละ ๔๗ เป็นชาย ร้อยละ ๖๐ หญิง ร้อยละ ๓๔
อัตราการว่างงาน (พ.ศ. ๒๕๔๗)	ร้อยละ ๒.๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (พ.ศ.๒๕๕๑)	๓.๕๒๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ
รายได้ต่อบุคคล (พ.ศ. ๒๕๕๑)	๕,๒๐๐ เหรียญสหรัฐ
อัตราเงินเฟ้อ (พ.ศ. ๒๕๕๐)	ร้อยละ ๔.๕
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (พ.ศ. ๒๕๕๑)	ร้อยละ ๒๑.๔
เกษตรกรรมที่สำคัญ	ภาคการเกษตร ร้อยละ ๒๒.๓ ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๓๗.๕ ภาคบริการ ร้อยละ ๓๕.๘ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕) ข้าว ข้าวโพด หน่ออ่อนของพืช มะนาว เมล็ดพืช ผลิตภัณฑ์นม ไข่
อุตสาหกรรมที่สำคัญ	ปูนซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์จากไม้ ผลไม้แปรรูป
มูลค่าสินค้าเข้า (พ.ศ. ๒๕๔๕)	๓๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สินค้านำเข้าที่สำคัญ	น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ัญชีพืช อากาศยาน เครื่องจักร และชิ้นส่วนยานพาหนะ ผ้าและสิ่งทอ ข้าว
ประเทศที่นำสินค้าเข้า	อินเดีย ญี่ปุ่น จีน
มูลค่าสินค้าออก (พ.ศ. ๒๕๔๕)	๓๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สินค้าส่งออกที่สำคัญ	ไฟฟ้า กระวาน ยิปซัม ไม้ซุง สินค้าหัตถกรรม ปูนซีเมนต์ อัญมณี เครื่องเทศ
ประเทศที่ส่งสินค้าออก	อินเดีย อิตาลี ญี่ปุ่น
หนี้ต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๔๕)	๗๑๓.๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของไทย

พื้นที่	๕๑๓,๑๒๐ ตารางกิโลเมตร พื้นดิน ๕๑๐,๘๕๐ ตารางกิโลเมตร พื้นน้ำ ๒,๒๗๐ ตารางกิโลเมตร
ประชากร (กรกฎาคม ๒๕๕๒)	๖๕,๕๕๘,๔๑๖ คน
อัตราการเพิ่มของประชากร (พ.ศ. ๒๕๕๒)	ร้อยละ ๐.๖๒๖
อัตราการเกิด (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๑๓.๓๘ คน ต่อ ๑,๐๐๐ คน
อัตราการตาย (กรกฎาคม ๒๕๕๒)	๗.๑๒ คน ต่อ ๑,๐๐๐ คน
อัตราการรู้หนังสือ (พ.ศ. ๒๕๔๓)	ร้อยละ ๙๒.๖
อัตราการว่างงาน (พ.ศ. ๒๕๕๒)	ร้อยละ ๒.๗
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๕๓๕.๗ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
รายได้ต่อบุคคล (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๘,๑๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
อัตราเงินเฟ้อ (พ.ศ. ๒๕๕๒)	ร้อยละ - ๐.๕
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (พ.ศ. ๒๕๕๒)	ร้อยละ -๒.๘
เกษตรกรรมที่สำคัญ	ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพด อ้อย มะพร้าว ถั่วเหลือง
อุตสาหกรรมที่สำคัญ	ท่องเที่ยว สิ่งทอและเสื้อผ้า สินค้าเกษตร เครื่องดื่ม ยาสูบ
มูลค่าสินค้าเข้า (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๑๓๑.๕ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
สินค้าเข้า	สินค้าทุน สินค้าขั้นกลาง วัตถุดิบ สินค้าเพื่อการบริโภค เชื้อเพลิง
ประเทศที่นำสินค้าเข้า (พ.ศ. ๒๕๕๑)	ญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย สหรัฐฯ ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์
มูลค่าสินค้าออก (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๑๕๐.๕ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
สินค้าออก	สิ่งทอและรองเท้า ผลิตภัณฑ์จากการประมง ข้าว ยางพารา
ประเทศที่ส่งสินค้าออก (พ.ศ. ๒๕๕๑)	สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน ฮองกง มาเลเซีย ออสเตรเลีย
หนี้ต่างประเทศ (๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒)	๖๖.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

